

NORGES BONDELAG

Oppland Fylkeskommune
Postboks 988
2626 Lillehammer
Norge

Att.: Heidi Eriksen

Vår saksbehandler
Ola Råbøl
61 05 18 02

Vår dato
31.01.2014
Deres dato
05.12.2013

Vår referanse
13/01130-7
Deres referanse

Planprogram for regional plan for Gudbrandsdalslågen med sidevassdrag - uttalelse fra Oppland Bondelag

Vi viser til forslag til planprogram som er lagt ut på Fylkeskommunens hjemmeside samt informasjonsmøte på Sør-Fron den 23. januar.

Det er positivt at arbeidet med en regional plan for Gudbrandsdalslågen med sidevassdrag er satt i gang, og vi har forventninger til at planarbeidet vil munne ut i anbefalinger og gjennomføring av alle store og små tiltak som er nødvendig for å redusere flomfaren og begrense flomskader i Lågen og sidevassdrag framover.

Generelt om planprogrammet

Det er mange tiltak og problemstillinger som skal undersøkes, kartlegges og konsekvensutredes, og det er bra. Vi syns imidlertid at planprogrammet bærer noe preg av å være en blanding av planprogram og plan.

Enkelte tiltak er veldig grundig beskrevet i planprogrammet, beskrivelser og vurderinger som etter vår vurdering hører hjemme i planen som skal utarbeides. Videre ser vi at det allerede i planprogrammet er trukket konklusjoner på noen av de tiltakene som skal vurderes. Vi mener at planprogrammet ikke skal trekke konklusjoner på ulike tiltak. Konklusjonene må komme i planarbeidet.

Deltakelse/involvering

Oppland Bondelag har tidligere i prosessen påpekt at landbruksnæringa må komme tettere inn i arbeidet med den regionale planen enn det som det er lagt opp til så langt.

Det er svært viktig at landbruk blir ivaretatt i prosessen med utarbeidelse av den regionale planen for Gudbrandsdalslågen med sidevassdrag. Landbruk er ei viktig næring i Gudbrandsdalen. Aktivt landbruk og aktiv bruk av jorda er nødvendig for å produsere mat. Landbruket bidrar også til bosetting og sysselsetting i distrikta gjennom næringsmiddelindustrien og andre næringer som leverer produkter og tjenester til

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Kirkegata 70 2609 LILLEHAMMER Oppland Bondelag (intern) Bondelagets Servicekontor AS	Besøksadresse: Skogbrukets Hus, Kirkegata 70 2609 LILLEHAMMER Org.nr.: 939678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Telefon: 61051800 Bankkonto: 8101.05.12891 Bankkonto 8101.05. 91392	E-postadresse: oppland@bondelaget.no Internett: http://www.bondelaget.no/oppland/
---	--	---	--

Vår dato Vår referanse
31.01.2014 13/01130-7

landbruket. Bøndene er også grunneiere både av elva og tilliggende arealer, og det er viktig at grunneierrettighetene og -interessene blir ivaretatt i planarbeidet.

Vi har mange berørte næringsutøvere og grunneiere som er medlemmer i Oppland Bondelag, og som har mye kunnskap og erfaring om situasjonen i Lågen, og hvordan Lågen og vannsituasjonen har endret seg. Mange har vokst opp og levd med den utviklinga vi har sett i Lågen med større og oftere flommer. Vi mener den kompetansen bønder/grunneiere besitter, er svært viktig i arbeidet med forvaltningsplanen.

Ut fra hvor viktig landbruksnæringa og grunneierinteressene er, og den kompetansen næringa besitter, mener vi landbruket må representeres i planarbeidet. Det er naturlig at landbruket representeres gjennom Oppland Bondelag som er landbrukets største faglag, og den organisasjonen som en stor del av de berørte næringsutøvere/grunneiere er medlemmer i.

Vi gjentar derfor at Oppland Bondelag må være representert i prosjektgruppen i planarbeidet.

Vi mener videre det må legges opp en strammere og mer formell struktur overfor berørte bønder / grunneiere både for å gi innspill til arbeidet og for å avgi høringer på de tiltak som foreslås. Det er behov for ulike lokale prioriteringer og beredskapsplaner innen dette store området, og da er det avgjørende med lokal kunnskap og lokal forankring.

Oppland Bondelags kommentarer/innspill til planprogrammet og det videre arbeidet med planen:

- **Masseuttak** i Lågen er etter vår vurdering helt avgjørende for å redusere framtidige flommer. Vi mener arbeidsgruppen og prosjektgruppen må sette inn mye ressurser for å kartlegge virkning og nødvendighet av masseuttak. Ved bruk av vassdragsmodellen regner vi med at modellen brukes ut fra både risiko- og prioriteringskriterier.
- Vi mener det er viktigere å arbeide med tiltak for å **hindre flom** og begrense skader enn å bruke tid på å utarbeide retningslinjer for bruk av skred og flomutsatt dyrka areal. Utfordringen er å sikre mulighetene for framtidig matproduksjon på de flomutsatte arealene. Dette er av de mest lettbrukte og kostnadseffektive arealene i Gudbrandsdalen med potensial for store avlinger når flom kan unngås.
- De ulike tiltakene skal kost-/nytte vurderes. Da vil vi peke på at det for landbruksarealene er spørsmål om verdien av matproduksjonen / matberedskap i år etter år framover, samt de arbeidsplassene som produksjonen på disse arealene genererer i næringsmiddelindustri og tilliggende yrker. Vi minner også om matsituasjonen i verden og vår plikt og målsetting til å øke produksjonen og matberedskapen i Norge. Regjering har også denne målsettinga på sitt program.
- Årsakene til at ulike tiltak ikke blir iverksatt knyttes i planprogrammet bl.a. opp mot kunnskap. Planen må også belyse andre forhold; så som regler, ansvarsforhold/beslutningsmyndighet, kostnader og kostnadsdekning m.m.
- Det er planlagt å bruke tre år på å utarbeide planen. Det kan oppstå flere flommer i denne perioden. Det er viktig at planarbeidet ikke hindrer men snarere bidrar til å kunne

Vår dato Vår referanse
31.01.2014 13/01130-7

gjennomføre nødvendige tiltak også i planarbeidsperioden, for eksempel masseuttak på spesielt utsatte steder. Det må skilles på nødvendige kortsiktige tiltak, kritiske aktiviteter, og mer langsiktige tiltak.

- Vi registrer nå at enkelte får redusert skadeerstatning p.g.a. gjentatte flommer. Dette uten at de flomutsatte har muligheter til å hindre framtidige flommer. Her må det settes inn tiltak raskt. Det må bli gjort politisk framstøt for å få endret regelverket i forhold til naturskadeerstatning gjennom SLF ettersom det er svært urimelig at grunneiere skal få avkorta erstatning etter gjentatte skader som den enkelte ikke kan gjøre noe for å forhindre.
- Det er viktig med stor bevissthet om å ivareta sidevassdragene i planen, da det har vært store skader knyttet til små og store sideelver. Det er viktig at hele nedslagsfeltet til sidevassdragene kartlegges.
- Beredskap/prioritering. Det er viktig å lage lokalt tilpassa beredskapsplaner som bidrar til å prioritere de viktigste/alvorligste skadene først når skade oppstår. (Eksempelvis at gravemaskiner prioriteres på de viktigste plassene først.) Beredskapsplaner for kommunene må inneholde en oversikt over tilgjengelig utstyr i en krisesituasjon; eks. gravemaskiner, aggregater, pumper og lignende.
- Det bør utarbeides krav, retningslinjer og føringer som skal gjelde for kommune, grunneiere og andre berørte, eks. dimensjonering av grøfter, stikkrenner, bygging/utbedringer av veger, skogsbilveger, skjæringer, fyllinger, sikring av skråninger, med mer.
- Erstatningsordningen etter naturskade dekker kostnader til gjenoppretting til tilstanden før skaden. Vi har opplevd at dimensjonen på flommene har økt de senere år, og mange steder vil det være behov for oppgraderinger, for eksempel grovere rør i stikkrenner. Planen bør ha en mening om hvem og hvordan kostnadene med oppgraderinger skal finansieres.
- Etter de siste flommene har det vært mange synspunkter og innvendinger på organiseringen av oppryddingsarbeidet. Vi har fått positive tilbakemeldinger på hvordan samarbeidet mellom Gausdal kommune og NVE har fungert på tiltakene som er satt i verk i Jøra og Gausa etter flommen 2013. Ta denne modellen med som et godt eksempel på hvordan tiltak og samarbeid kan organiseres.

Det er et viktig arbeid som er satt i gang. Oppland Bondelag ønsker å komme tettere inn i arbeidet med planen og bidra med den lokalkunnskap som finnes blant våre medlemmer om flomfarer og aktuelle og nødvendige tiltak for å begrense flomskader framover. Vi ønsker oss alle sammen lykke til med dette stor og viktige arbeidet.

Med hilsen

Trond Ellingsbø
Elektronisk godkjent, uten underskrift

Ola Råbøl